

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese
cate 3 cóle pe luna
si costa 2 fiorini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
10 franci cu porto
postei.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonéza la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu, séu prin posta
séu prin domni co-
lectori.

Nr. 14.

Brasiovu 15. Iuliu 1871.

Anulu IV.

Sumariu. Suliotii si femeile loru. Eroismulu nationale. — Colectiune de diplome istorice transilvane. (Continuare.) — Societatea „Romanismulu“ si Tudoru Vladimirescu. — Unu casu fiorosu d'in primele dile ale imperatiiei lui Napoleonu III. in 1852. — Protoc. sied. comit. — Consemnarea membriloru ord. noui. — Bibliografia.

Suliotii si femeile loru. Eroismulu nationale.

Asia se numesce un'a parte mica a eroiciloru locuitori d'in Epiros, locuitu astadi de albanesi, de macedo-romani cá resturi antice ale coloniiloru romane, de greci si de turci. Suliotii se tragu d'in tribulu Ceami, care odenióra s'au fostu retrasu de inaintea turciloru in muntii cei selbateci numiti Casiopei, éra locuintiele loru le-au asiediatu pe culmile muntiloru susu de asupra valiloru, p'ntre care curge riulu Acheron. Cu multe mii de ani inainte ap'a 'si sparse cale prin muntii cei cumpliti. Cararea ée duce in figura sierpuitoria d'in vale in susu pe culmea acelei fortaretie naturale este atàta de angusta, in càtu catoriuulu trebue se mérga, candu pe albi'a riului spumegatoriu, candu catiaranduse de muchea unoru scopoli, pe unde in alti munti ambla numai caprele. Pe malulu dreptu alu riului Acheronu era la inceputu asiediaté primele comune Avarico, Chiaffa et Samoneva, éra de acolo in distantia de una puscatura spre miédia-nópte era Cacosuli (Κακοςυλι), adeca Suli celu reu. Aprópe de loculu unde cararea se departa de albi'a riului, un'a pétra izolata se inaltia si se pleca preste carare. Pe acea pétra care se numesce Cungihi, eroiculu calugaru Samuilu inaltiasé in dilele tiranului Ali-pasia, una mica fortaretia numita Sant'a-Paraschiv'a. Totu acilea cade unu riuletiu de munte in Acheronu. Acestu riu ese in siesu prin strimtórea dela Gliki, ia in sine si riulu Cocytus, petrunde prin laculu Acherustu si se versa in marea ionica. Siesulu d'ntre munte si mare este nesanetosu.

Acésta este fortificatiunea naturale a micului tienutu numitu Suli. Mai tare inse de càtu acea fortaretia este barbati'a, bravur'a si in dile de periclu supremu, estraordinariulu eroismu alu locuitoriloru d'in Suli. Ce e dreptu, cà acelu eroismu alu suliotiloru isi afla nutrementu fórte bogatu in ur'a cea inflacurata si in poff'a nesatiósa de vindicta, de care pepturile loru colcaie neinctatu in contra mohamedaniloru turci si albanesi pentru miile de rele avute dela densii. De aici si cumplitulu fanatismu religiosu. Suliotii se numea ei pe sinesi heteria, adeca societate de ostasi. Comerciuulu si industri'a la ei sunt despretiuite, numai economi'a de vite si pred'a (haiduci'a) le tienu ei de

ocupatiune demna de barbati. Acésta parte si classe a locuitoriloru d'in tienuturile muntene ale Greciei si Albaniei e cunoscuta de comunu in istori'a mai noua sub nume de Κλεφτης, séu in limb'a elina antica Κλεπτης, adeca furu, banditu, hotiu, lotru.

Bataile cele mari curgea pe uscatu si pe apa preste totu intre franci si intre alte poteri; una parte de trupe de ale lui Napoleonu cá consulu, strabatuse pe la 1798 si in partile de diosu a le marei adriatice. Francii ocupa intre altele si orasielae Arta si Prevesa, Napoleonu se incerca se tienea, cumu se dice, mana buna cu Ali-pasi'a dela Ianin'a, pre candu sultanulu isi scosese cea mai buna armata a sa in contra cumplitulu pasia Pasvan-oglu, care se inchisese in Vidinu si latise càtiva ani teróre si calamitate preste Bulgari'a si Munteni'a. In Octobre 1798 Ali pasi'a ajutat de archiepiscopulu grecescu Ignatiu dela Arta, care tienea cu turcii in contra franciloru si in contra coreligionariloru sei, venindu la fortaretia Prevesa, bate pe generariulu francescu La Salcette, éra pe locuitori ii arunca in ascutitulu sabiei, inca si pre acei 200 de insi refugiatu, carii insielatu de archiepiscopulu Ignatiu, s'au fostu reintorsu pe la casele loru.

Dupa acea baia de sange dela Prevesa sultanulu care pe atunci era in contra franciloru, inaltia pe tiranulu Ali la rangulu de pasia cu trei códe de calu, éra Nelson admiralulu Angliei ii gratulà pentru cà a batutu pe franci. Intr'aceea ambitiunea lui Ali-pasia nu se indestulà cu atàta, cà-ci scopulu celu d'in urma alu lui pe care'lu nutrea in secretu era, cà folosinduse de conflagratiunile generali de atunci, se puna man'a si pe insulele ionice si pe totu ce ar mai potea subjugu pentru sinesi in afara d'in Epiru, apoi se se rupa de càtra Pórta si se se proclame de suveranu. Se pare inse cà admiralulu Oczakoff, carele pe atunci se aflà si elu cu flot'a rusésca in marea mediterana petrundsese planurile Ini Ali, si asia pre candu acesta era se tréca pe la Plai'a strimtórea Santa-Maura, flot'a rusésca 'i esé in cale. Tractatulu de pace inchiaietu intre càteva poteri mari in Martiu 1800 coprende si recunóscerea independentiei insuleloru ionice, si asia Ali d'in acésta parte trebúf se si puna poff'a in cuiu.

Cu atàtu mai multu se desteptà in peptulu seu

selbatecu dorint'a de a subjuga definitivu pe sulioti, carii se află in laintrulu domniei lui, fàra cã se voiésca a'i o recunósce.

Locuitorii Albaniei d'in marea loru nefericire pre langa ce sunt lipsiti de asia numit'a cultura européna, apoi le lipsesce sî cultur'a científica asia numita arabica. Albanenii (arnautii) cá natiune diferitoria de altele, apoi macedo-romanii pàna astadi inca n'au neci-unu feliu de literatura. Preste acésta albanii sunt desbinati in trei sî proprie in patru confessiuni, adeca in crestinésca greco-catholica séu anatolica sî romano-catholica séu italica, apoi in mohamedana, inse éراسi de duoe confessiuni, adeca de sunaiti sî de shiiti. Cu càtu unu poporu este mai necultivat, mai barbaru, cu atàtu elu pune temeiu mai mare pe semnele d'in afara ale religiunei sî cu atàtu elu scie se urésca mai inflacaratu pe cei de alta confessiune, de alte pareri asia, in càtu ur'a religiósca este unu prea bunu criteriu, d'in care se poti dejudeca gradulu de barbaria alu unui poporu. Ali cunoscea prea bine cumu stau arnautii mohamedani intre sine sî cu crestinii; inse fanaticismulu, ur'a sî vindict'a (ital. vendetta, nemt. Blutrache), traditionali, pastrate in poporu d'in mosi-de stramosi, nu'i era de ajunsu. Asia Ali isi propuse, cá mai antaiu se inpace pe unu momentu, adeca pe 2—3 ani, pe suuniti sî pe shiiti, cumu amu díce, mohamedani orthodoxi et protestanti, intre sine, inse in acelasi tempu se inpintene sî mai multu ur'a d'intre crestinii resariteni sî apuseni. Spre acestu scopu Ali conchiamà la sine pe cei mai destepti sî totu-unadata mai fanatici sieichi sî dervisi cá intr'unu sinodu. Acestora le descoperi elu planulu seu de a estermine cristianismulu d'in Epiru, éra apoi le jurà, cà déca 'si va ajunge scopulu, se va lasa de domnia, va peregrina la Mecca, unde se va face si elu dervisiu, adeca draculu se va face calugaru. In acelasi tempu Ali sciù se irrite pe archierii crestini sî mai multu decàtu era ei irriati intre sine. De alta parte tiranulu isi adunase de nou una óste de diece mii albanii sî turci, éra candu lumea intrebà cà ce voiésce elu cu acea ostire, cá se insiele pe crestinii conlocuitori, le mintià cà se prepara cá se rapésca insul'a Corfu dela rusi, éra pe unulu d'intre capii suliotiloru anume Georgie Botsaris, ilu corupse cu 25 de mii de lei. D'intr'odata in Iuniu 1800 Ali se rapede cá una féra rapace cu óstea sa asupra tienutulu muntosu Suli, care pe atunci avea cá la 2500 barbati buni de portatu arme. Suliotii de si insielati de nefericitulu Botsaris, suferea la inceputu, cà-ci era surprinsi de tiranu, inse curendu se reculesera, apoi condusi de junele Foto Tsavellas, fiulu altui erou, care batuse pe óstea lui Ali in an. 1792, respinsera ori-ce atacuri a le lui Ali. Unu nou succursu de 2000 mohamedani condusi de Ibrahim dela Beratu fu infrantu de sulioti, cá si ceealalta óste. Trei ani tienù acea lupta cu totulu neegale, trei ani de díle suliotii sî femeile loru dormea cu arm'a la capu. Guer'a se prefacuse in blocada. Lips'a de mu-

nitune sî de nutrementu ajunsese la culmea sa. Una parte mare de femei sî copii, suliotii apucasera a o trimate spre mai mare securitate la cetatea Parg'a sî in insul'a Corfu; cu tóte acestea victualiele nu le mai ajungea. Inemicii inpresuratori ocupasera sî fontanele cele mai bune de beutu, in càtu suliotii carii se află in fortaretia nu mai avea alta apa de beutu, decàtu numai de cea adunata d'in ploia. Mancarea loru era érba sî radecine ferte, amestecate cu pucinic'a farina. Fómea, frigulu, neo'a sî ploia le storsese poterile; cu tóte acestea ei la tóte provocarile lui Ali respundea: „Mórte, éra supunere nu!“

In acésta positiune desperata, de unde pàna unde, se stracura la sulioti p'intre tóte custodiile turcesci unu calugaru, anume Samuilu, unu fanaticu curajos sî energiosu, carele 'si luase de problem'a vietiei, a confirma sî ajuta pe sulioti in lupt'a loru cu Ali. Acestu Samuilu se numea pe sene „Judecat'a cea de apoi,“ éra deseale sale predice avea de scopu a infiltra poporulu celu mai adencu despretiu pentru mórte. „La mórte barbati sî femei, dícea elu, pentru cà numai mórtea sî natur'a voru vedea pe Creatoriu in glori'a sa eterna!“ Poporulu primí pe acestu calugaru cá pe unu profetu alu lui Ddiu. Samuilu invetià pe sulioti cá se mai faca câteva siantiuri sî inca duoe fortaretie; éra uneori disparea furisierenduse d'intre poporu, apoi éراسi se reintórcea cu victualie, pe care le adunà de pe la orasie, luate pe metanii, móste, icóne, apoi incarcandule pe asini sî muli, le stracurà cumu potea p'intre strimtorile muntiloru pàna la satele suliotiloru.

Prin extraordinariile incordatiuni a le lui Samuilu sórtea guerei éراسi se mai intórse spre sulioti. In cele d'in urma inse nenumeratele incercari a le lui Ali de a cumpara cu auru pe capii suliotiloru reesira cu uniculu, anume Pilio Gusi, carele bajocuritu de collegii sei pentru cà se aratase fricosu sî fugise d'in una batalia, colcaia de vindicta. Ali aflandu de casulu acela, numerà lui Pilio diece pungi (à 500 fiorini), pentrucà in capu de nópte se conduce pe turci pe carari secrete pàna la suli. Acésta se intemplà in 25. sî 26. Sept. 1803. Asia Veli-pasi'a fiulu lui Ali inpresurà pe sulioti sî d'in dosu. Dupa cea mai desperata batalia calugarulu Samuilu se retrase cu unu restu de sulioti in fortaretia S-ta Paraschiva. Ali care in ànim'a sa cea spurcata admirà minunile de eroismulu suliotiloru, crediù cà totu ar fi mai bene cà se inpucineze versarea de sange sî prin Tsavellas pe care'lu avea prinsu la sene, incercà se induplece pe sulioti la capitulatiune. Tsavellas inse venindu la ai sei, lucrà tocma d'in contra, sî asia suliotii se mai batura inca pàna in 12. Dec. 1803, in care dí duoe cete, una condusa de Tsavellas, Dracos sî Serbas, apucara spre Parga, era alt'a sub comand'a lui Cutsonicas et Botsaris se trase spre Tsalong'a sî una a trei'a càtra Reniassa.

In Paraschevi a remasu numai calugarulu Samuilu sî alti cinci soci de arme. Caus'a remanerei

acestora fusese, pentru că se fia cine se inchiaia capitulatiunea oferita suliotiloru de cătra Ali, de și ei nu avea neci-una incredere in promissiunile acestuia. Intre conditiuni era una, dupa care Ali avea se numere suliotiloru una suma de bani pentru munitiunea căta se mai aflá in fortareti'a St. Paraschevi. Doui turci și secretariulu lui Ali venisera pentru că se inchiaia acea invoice. Dupa-ce se fini tóta acea actiune, dupa-ce se numerara și banii, secretariulu turcu duse cătra Samuilu: „Și acuma ce credi tu calugare, ce pedepsa are se'ti dicteze tie vezirulu Ali, dupa-ce fusese asia de nebunu, că se te dai in manile lui?” Atunci Samuilu carele siedea pe unu vasu cu prafu-de pusca, sculanduse iute respunse: „Elu nu este in stare de a dictá neci-una pedepsa care se póta spaimanta pe unu omu, carele uresce de multu viéti'a și despretiuesce mórtea!” In acelu momentu scóte pistolulu și 'lu descarea asupra vasului cu pulbere; esplosiunea urmata astupá sub ruine pe calugaru și pe turci. Unu grecu carele pre cătu durasera negociatiunile statuse pe afara, a scapatu cu viéti'a. D'in corpulu eroiculu monarchu nu se mai aflá neci urma.

Acésta fapta eroica a lui Samuilu, tiranulu o luá de pretestu. pentru că se dechiare capitulatiunea infranta, și asia comandá iute óste spre a persecuta pe cele trei cete de sulioti. Tsavellas cu ai sei scapá fàra perderi mari la Parga. D'in contra cei carji apucara la fortareti'a Tsalongo asiediata cá și Suli pe un'a chiaie de munte, susu de asupra riului Acheron, fusera inpresurati de turci. Duoe díle se apará mic'a ceta cu rara barbatia, pàna ce nu mai avea neci munitiune, neci merinde, neci chiaru apa. Atunci mai antaiu femeile căte se mai aflá cu densii, in numeru de siesedieci inse, cunoscèndu positiunea desperata in care se aflá, decisera a scapa d'in manile turciloru in modu teribile. Ele adeca luandu'si pruncii in bratia și de mana, alergara la unu capu de munte inaltiatu de asupra riului Acheron. Acea inaltime este atátu de fiorósa, in cătu cursulu riului abia strabate in susu la audiulu omenescu. Ací densele se consultara câteva minute, dupa aceea stringèndu'si pruncii cea d'in urma data in bratia, ii aruncara in abissu, apoi luanduse de mana, incepura a dantiá Romaic'a, și asia cantandu sarira tóte un'a dupa alt'a in adencime. Suliotii remasi in Tsalongo se incercara a se salva prin eruptiune in capu de nópte; inemiculu inse veghiase bene. Se incinse un'a batalia d'in cele mai crunte, cà-ci d'in 800 sulioti abia scapara 150 cu viéti'a pàna la Parga.

Dela Tsalongo tiranulu Ali isi luá drumulu cătra Reniassa, unde se refugisera femeile și pruncii dela 20 de familii suliotu. Acestea fientie armate reu. inca au cadiutu victima la furiós'a vindicta a soldatescei albane. Despa, veduv'a suliotulu Botsis, se apará cătuvia tempu cu ficele și nepótele sale in turnulu Cula, éra candu vediura cà nu mai e scapare d'inaintea turbatulu inemicu, cu pulberea căta mai avea, se aruncara tóte in aeru. Restulu d'in urma alu su-

liotiloru, in numeru de un'a mie, căti adeca s'au fostu retrasu sub comand'a lui Const. Botsaris in monasteri'a Seltso, se mai apará cu energi'a rara pàna in Aprile 1804 in contra generaliloru lui Ali; in fine inse cadiura și acestia sub necurmatele lovituri a le soldatescei asia, in cătu abia 45 insi au scapatu cu Botsaris pàna la Parga, éra ceilalti toti perira séu prin sabia și glontiu, séu in valorile riului Achelous.

Dupa desastre infricosiate precumu au fostu aceste mai susu enumerate și altele nenumerate care au ajunsu pe tribulu suliotiloru și pe vecinii loru aliatu, a potutu crede chiaru Ali-pasia, cà suliotii sunt esterminati. Inse n'a fostu asia. D'in pruncii și copilandrii căti au scapatu in viéti'a, se ridicá alta generatiune noua, care apoi in guerele de libertate escate dela 1821 inainte intre turci și greci, mohamedani și crestini, au participatu in gradu eminentu. Inspirati nu de istori'a lui Pyrrhus și a lui Alessandru Castriota (Skanderbeg), de carii ei in simplicitatea loru nu sciá nimicu, ci numai de ur'a traditionalu și de vindicta pentru mórtea parintiloru, pentru prostituirea mameloru și a sororiloru, pentru profanarea altarielor și in genere pentru rapacitatea proverbiale a functionariloru turesci, suliotii isi formara una morala fórte trista și fatala, care s'ar potea respica mai bine prin cunoscut'a sententia a poetulu: Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. D'in nefericire, acésta e morala tuturoru poporaloru, triburiloru, rasseloru, sementiloru căte locuescu incependu dela Dalmati'a, dealungulu marei adriatice pàna diosu in tienuturile grecesci. Vindict'a este in permanentia.

Colectiune de diplome

d'in diplomatiulu comitelui Iosifu Kemény, care privescu mai alesu pe romàni (valachi).

(Continuare.)

Carolus Rex Transumit et confirmat an. 1329. Privilegiales suas a. 1322. Abbatiae de Kercz collatas.

1329. Cod. Dipl. T. I. p. 279—292.

Regele Carolu Robertu confirma de nou unu privilegiu alu seu d'in an. 1322 datu in favórea monasteriei dela Cárti'a și a calugariloru cunoscuti sub nume de Cistertiani. Mari drepturi și intensa potere se dá abatelui aceloru calugari preste comúnele supuse jurisdictiunei lui; éra pe aristocratii mari, dela carii se vede cà acei calugari suferea multe rele, regele 'i amerintia cu pedepse grele, și in casu de a nu se supune vointiei lui, ii dechiara de rebelli. Dara pentru cà numitii calugari se fia si mai bene aparati. regele demanda comitelui sasescu dela Sibiiu si ilu oblega strinsu, cà elu si toti functionarii subordinati lui se apere pe calugari in totu tempulu, d'in ori-ce parte li s'ar amerintia cu vreunu reu.

Acelea 9 comune care era supuse pe atunci aceloru calugari se numea: Kercz séu Kroötz (adeca Faclia, Luminare, astadi Cárti'a), Mossendorf, roman. Musna, Vill'a lui Nicolae, Vill'a (satulu) Abbatelui, roman. Tiapulu, Muntele lui Michailu, astadi Cisnadeor'a, Cetatea-de Pamentu, séu cumu ii dicu astadi Feldeor'a (dela ung. Földvár celu d'in scaun. Sibiiului); Coloni'a astadi Colunu, Homabach (?) si Cárti'a romanésca séu Cártiasior'a.

Carolus Dei Gratia Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Ramae, Serviae, Galliciae, Lodomeriae, Cumaniae, Bulgariaeque Rex, Princeps Salernitanus, et montis S. Honoris et Omnibus Christi fidelibus praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris salutem in omnium salvatore. Cum a nobis veniat quod iustum est et honestum, decet Mattem Regentis facilem praebere consensum in iis praesertim quae videntur S. Matris Ecclesiae commodis uti libet convenire ea propter ad Universorum notitiam harum serie volumus pervenire. Accedens ad nostram praesentiam Religiosus et Deo amabilis vir frater Joannes Abbas S. Monasterii S. Mariae de Kercz ordinis cisertien. Suo et conventus ejusdem monasterii nomine exhibuit nobis quasdam Litteras nostras privilegiales super donaone libertatis ipsius Ecclesiae, et populorum suorum ubicunque existentium; sub priori et antiquo sigillo nostro facta, confecta, exhibita, supplicans nostro culmini humiliter et devote, ut ipsas Litteras nostras privilegiales ratas habere, et ad firmationem sui s. Ecclesiae praedictae jurium conservationem nostro Privilegio confirmare de benignitate Regia dignaremur, quarum tenor talis est:

Carolus Dei Gratia Hung. Dalm. Croat. Bulgariaeque Rex. Omnibus Christi fidelibus praesentes Litteras inspecturis salutem in omnium salvatore. Cum non solum contra mundi pericula, verum M. in Statibus Ecclesiarum hoc adducenda potissimum sit expertis cautelis providendum, ne unde Ecclesiis Christi vexilla prodire solebant, linum consuetus consurgat, at ubi Domini laudes Organa Dei Gratia pulsabant, Vulpes et ericeus ludificent in deserta. Proinde ad universorum tam praesentium quam futurorum notitiam harum serie volumus pervenire, quod accedens ad nostram praesentiam religiosus et Deo amabilis vir et Fr. Henricus Prior monasterii Sanctae Mariae de Kercz ordinis cisterc. vice et nomine Abbatis, et Conventus ejusdem monasterii Nobis lacrimabiliter, et querulose exposuit injuriam et violentiam, damnum et molestias, quas ex pravorum infestationibus personae monasterii, et possessiones earundem multipliciter paterentur, et indesinenter, petens cum Inst. humiliter et devote, ut Nr. Regia Matt. praedictis personis Hominibus, et possessionibus supradictarum molestiis, de congruentibus remediis ipsis clementer dignaremur providere. Dignis ac rationalibus petitionibus praefati Prioris pie annuendis cordi, ut decet Regibus esse atque curae, ut ea quae pro quiete Religiosae conversationis sunt disposita, ac salubriter ordinata, nec ipsorum Regum dissimulatio negligat, nec aliorum plectibilis presumptio turbet. Mediatorem ergo Dei, et hominum J. C. ac Sanctissimam ejus Genitricem, quae nostri Regni Spiritualis existit Patrona, intendentes, pro possibilitatis nostrae modulo totis sincere mentis affectibus honorandis, praefatum Monasterium honorem gloriosissimae ipsius Virginis de Kercz tam multiplicibus perturbationibus undique involutum, ut uni Deo amabilis Abbas, et congregatus ejusdem me-

morati devote vocis Organo laudent Virginem, et a matre misericordiae, misericordiam satagant implorare, in nostram protectionem spiritualem dignentur recepturi hanc gratiam, et misericordiam, cum ejusdem populis et possessionum eorundem faciendo, quod in omnia libertate Provincialium de Cibinio*) una cum ejusdem Provincialibus plenarie gaudeant, nec a consona ejus libertatis in qualicunque necessitatis articulo aliquatenus separentur, praeterea ne ineffrenata malitia cupiditas quorumcunque dictum Abbatem, et conventum, et homines possessionum earundem imposterum perturbet indebite et injuste, volumus, et sub obtentu plenioris gratiae nostrae strictissime praecipimus et mandamus, omnes a modo contra jura et libertates praedicti monasterii et ordinis, nullis de quibuscunque juribus, judiciis, birsagiis, et proventibus hominum et possessionum earundem se nullatenus intromittat, sed solus Abbas et Conventus ejusdem monasterii libere ordinent et disponant, Comitumque suum, vel Comites nullatenus in qualescunque extraneos, nisi ex illis, qui in Possessionibus monasterii praefati resident, dictoque Abbati et Conventui obediant, quandocunque et quotiescunque statuunt et instituunt in omnibus praedicti monasterii Possessionibus, judicia justo, et vero exerceant, prout Abbas Conventus ipsis commiserit faciendum, et ipsi Comites, et dictarum Possessionum Jobbaciones in majoribus et praecipuis causis et negotiis semper recursum ad praefatum monasterium habeant, et quidquid in birsagiis cesserit Abbati, et Conventui praesent. omnis gratiae facultas in ejusdem Abbatis et Conventus arbitrio consistat, in agendo, et statuendo de quibuscunque, quae sibi, et dictarum suarum Possessionum Jobbacionibus utilius esse videbitur contradictione cujuslibet non obstante. Siquis vero huic numero mandato Regali proterve et inobedienter se opposuerit, et ipsi Abbati, et Conventui in suis juribus et libertatibus quibuscunque injuriam aut violentiam intulerit, ad requisitionem ejusdem Abbatis et Conventus Comes Provincialis Cibiniensis quicunque fuerit, vel etiam ejusdem vices gerentes advocata Communitate Provincialium Cibin. praedictorum quaelibet quoties opus fuerit, Regia nostra omnimoda auctoritate ac mandato injuriatores a nocumento prohibeant, et ad omnia quae justa fuerint inducant, et compellant, ne aliqui Comites vel Potentes, qui per dictas Possessiones Abbatis, et Conventus transitum fecerint, vel qualitercunque advenerint, si a senioribus ac Comite dictarum possessionum voluntarie non reciperentur, in iisdem Possessionibus violenter descensum facere nullatenus praesumant, suppler autem praecipue nulla ratione super Capellanos ipsius Abbatis et Conventus sub Plebanos dictarum villarum

*) Libertates Provincialium de Cibinio extenduntur etiam ad populos Abbatiae de Kercz.
Has Privilegiales de anno 1322. Edidit Fejér C. D. T. VIII. vol. II. p. 328.

et possessionum quem vi descensum siquis contra mandatum Regalé nostrum fecerit, ab ipsa Communitate, seu Villa, ubi hoc factum fuerit, dicta auctoritate nostra Regali, et mandato super obtentu omnium bonor. Suorum capiat, et praedictis Provincialibus ad viciniorem sedem praesentetur, praedicta violentia nostro Regali Judicio reservandis; si talis ppter potentiam suam vel detineri non possit, nec etiam laesis vel offensis vellet satisfacere, et si citatus non apparuerit, tamquam verus rebellis Nr., et Provincialium dictorum praeservabitur. Simili modo et illis fiat, qui contra jussis quibuscunque injurioribus praedicti monasterii adstare praesumserint, ipsis subsidium verbo vel facto administrando. Volumus insuper et Regia auctoritate praecipimus firmiter et mandamus, ne a modo aliqui Comitum vel Potentum servientes Possess. Monasterii qualescunque mansiones habeant, vel resideant, praeter loca illa, quae Abbati et Conventui serviunt, et obediunt, nec aliqua sit Curia, vel haereditas qualiscunque in ejusdem Possess. quae censum et consveta jura et servitia dicto Abbati, et Conventui non solvant exceptis his, qui ab eodem Abbate et Conventu spliter fuit, vel fuerint privilegiati, ubicunque autem in prefati Monasterii Possess. tales reperti fuerint residentes, qui praedicto Abbati et Conventui per inobedientiam et contumaciam suam non convenerint, et ad mandatum ejusdem Abbatis et Conventus cedere npluerint, praedictus Comes Provincialis aut sui Vicari, quibus hoc commiserit, cum suis Provincialibus ad requisitionem memorati Abbatis et Conventus post expirationem dicti termini, supradicta auctoritate nostra Regia et mandato tales capiant, Nroque Regali Judicio reservent, ipsi Abbati et Conventui haereditatem suam liberam restituant, omnia mobilia ipsorum rebellium in ipsis monasterii Villis, et Poss. scilicet: in Kerez in Croötz, in Messendorf, in Villa Nicolai, in Villa Abbatis, in Monte S. Michaelis, in Földvár, in Colonia, in Homabach, in Kerez Valachorum sic dividant, ut primo Abbati et Conventui dictae partes dictorum bonorum cedant, et praefato Comiti Provinciali pars 3-ia tali convictione et pacto, at praedictus Comes, et ejusdem Vicesgerentes in omnibus necessitatibus, et causis dicti monasterii jura et libertates eidem fideliter defendant, et ad requisitionem supradicti Abbatis et Conventus in omnibus praemissis, et subsequent. adversitatibus emigrantibus Regia auctoritate nostra supradicta, et mandatum nostrum Regale super eo spliter porrectum fiventibus, et diligentibus exequantur, et nihilominus Vice-cancellarius noster quicunque fideliter et diligenter praecaveat, ne aliquando per ignorantiam, et negligentiam aliqua instrumenta litterarum qualiacunque contra jura libertatis, et privilegia praefati monasterii de Kerez a nobis impetrentur, et porrigantur, quarum Libertatum et Privilegiorum sit ipse Cancellarius Nra. Regali de commissione in omnibus fidelis conservator, nam si per ignorantiam, aut oblivionem, contra dicti monasterii

jura libertates et privilegia supradicta aliqua Instrumenta litterarum qualiumcunque in posterum, qualitercunque impetrata, vel obtenta fuerint, Regia Nra. donatione, et libertate dicto monasterio sup. spliter concessa spr. dicta auctoritate nostra et decreto, privata et inania fore pe omnia decernant, nam quia cum Provincialibus sup. dictis homines Possess. Monasterii ad illas ingentes Maias, quas ipsa Communitas Praedictorum Provincialium Nrae Regiae Matti annnatim solvere tenentur, tali gratia et conditione tribuunt, ut em. eorumdem Provincialium omnimoda utantur libertate Regia, ipsa don. Nra. et Gratia, eisdem hominibus similiter concedimus, modis omnibus volumus, et praecipimus, ut a nulla grali participatione utilitatis totius Provinciae Cibiniensis ullo modo excludantur, sed in omnibus desertis sessionibus, atque Mettis, et aliis utilitatibus quibuscunque consimilem participationem habeant, ne aliqui e dictis utilitatibus praefatos homines aliquatenus audeant prohibere. Similiter etiam praedicti Monasterii Hnes. praefatae Communitati Provinciae in omnibus generalibus adversitatibus eidem, et Provinciae decenti auxilio occurrant, in his in quibus nostrum Regalem favorem habuerint et consensum, exceptoque pcibus contra preces in ipsa Provincia existentibus adstare aliis minime teneantur, nisi prius ad concordiam fuerint revocati. Caeterum volumus et sub firmissima poena animadversionis destinatissime praecipimus et mandamus, ne personas praedicti monasterii et ordinis in habitu et vita religionis procedentes, aliquis contumeliosis verbis, minis, et convitiis quibuscunque ullatenus praesumat molestare. Quod si quis fecerit, ipsa villa, praedium, vel civitas in circuitu vel territorio S. Metis hoc quod nostrum Regium edictum perpetuum fuerit, Incolae eidem et communitas advocatis Testibus contra ipsorum maleficorum seu transgressor. coram comite Provinciali praedicto, vel ejusdem vices gerente, ac in Provinciae memoratae taliter procedere teneantur, et ipsa poena delinquentium omnibus videntibus et audientibus transeat in tenore. Si quis vero in praedictas personas cum injuria manus violatas, quod absit, injecerit, a praedicto Comite, adjutorio communitatis dictae Provinciae si necesse fuerit advocatus talis maleficus regio Nro. judicio distinctissima cum poena damnationis sine misericordia prosternatur. Regia insuper auctoritate nostra volumus et praecipimus, quod supradictus Comes Provincialis, et ejusdem Decani, vel vero Provincialis supradicti, in omnibus necessitatibus, et causis monasterii praefati, ad requisitionem praefati Abbatis et Conventus, praememorato nostro mandato Regali inobedientes et negligentes, et tunc ipse Abbas, et hoc nae. Regiae Matt. intimare nobis omnibus teneatur ita, ne exinde talionis debitum recipiant, quod juste merebuntur, qui praedicto mandato Nro., et Regiae Matt. praesumserint obviare. Si quis autem Reus per inobedientiam, et negligentiam inventus fuerit, sciat se Arctissime Regiam Nram Matt. se graviter offendisse, ac pro

Nro vero Rebelli computari, nec non sine grandi satisfactione pro dicta praevaricatione Nri mandati pristinam gratiam Nram Regalem aliquatenus adeptus, et ne a modo clamor, quo ante, et injuriae violentiarum, contumeliarum, nimirum praemissarum, praefato Abbati et Conventui homin. possess. eorundem multipliciter illatarum tam validas, compellente eodem necessitate Regalem animam nostram provocet ad vindictam, saepedictus Comes Provinciae Cib. ad requisitionem ipsius Abbatis et Conventus monasterii memorati copia hujus libertatis gratiosae quoties necesse fuerit, semel tamen in anno ad minimum in praesentia Communitatis ejusdem Provinciae diligenter recitari, et exponi faciat, quod omnino gratiae Nrae Regiae facere taneant. et ne imposterum aliquis ignorantiae se valeat excusare initium rei, in memoriam perpetuamque firmitatem nostras praesentes concessimus Litteras Privilegiales dupplici sigilli nostri munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri Joannis Praepositi Ecclesiae Albensis, aulae nostrae Vice-Cancellarii et Archidiaconi de Küköllő dilecti et fidelis Nri, an. Domini 1322. Quarto Calendas Febr. Regni autem Nri similiter 22-do.

Nos siquidem justis et legitimis precibus ejusdem Domini Abbatis Johannis favorabiliter inclinati suae devotionis obtentas praedictas Litteras Privilegiales non abrasas, non cancellatas, nec in aliqua sui parte vitiatas de verbo ad verbum praesentibus insertas, quas diligenti examini praehabito veras, justas, ritteque concinnatas reperimus, in omnibus suis clausulis approbamus, ratificamus, et eidem Ecclesiae Kerecz ex praefatorum nostrorum Baronum consilio et consensu, et de plenitudine Regiae Possessionis ex Nra scientia psentis scriptis patrocínio valituras perpetuo confirmamus, initium confirmationis et approbationis memoriam perpetuamque firmitatem concessimus praesentes Litteras Privilegiales nostras, duplicis sigilli novi et authentici munimine roboratas. Datum per manus discreti viri Magistri ejusdem Ecclesiae Albensis Praepositi, aulae Nrae Vice-cancellarii dilecti et fidelis Nri 1329. Octavo Idus Decembris Regni autem Nri similiter an. 29. Venerabilibus in Christo Patribus, et Dominis, strigonien. sede vacante. Fr. Ladislao Archiepiscopo Colocensi aulae Nrae Cancellario, Benedicto Csanadien. Nicolao Jaurinen. Georgio Sirmien. Fr. Petro Ostrien. Ladislao Quinqueeccles. Andrea Tranno. Honorio Vesprim. Chaned Agrien. Ladislao Zagrabien. Metzias Vubin. Andrea Varad. Fr. Rudolpho Vatzien. Episcopis Ecclae Dei fideliter gubernant. Magris Baronibus Joh. Palatino Demetrio Magro Tavernicor Nror, et Comite Trench. Thoma Vajvoda Trans. et Comite de Zonuk. Michaele Bano totius Schlavoniae. Johanne Bano de Machov, et Comite Sirm. de Valuv. de Bodrok at de Baran. Paulo Judice Curiae Nrae. Dionisio Dapif. et Stephano Agazonum Nror Magistris. Nicolao Comite

Posonien. et aliis quam pluribus Regni Nri Comitatus tenentibus et honores.*)

(Va urma.)

Societatea „Romanismulu“ si Tudoru Vladimirescu.

O serbare nationala a avutu locu eri**) pe campia Cotroceniloru.

Junimea romana, grupata in societatea „Romanismulu“, a serbatu aniversarea semi-secolara a memoriei lui Tudoru Vladimirescu.

Sunt cincidiecei de ani dela mórtea acestui erou alu nationalitatii romane, care s'a martirisatu pentru a da romaniloru independintia si suveranitatea nationala, usurpate de fanarioti: trebuia deci cá societatea Romanismulu se inaugureze o serbare nationala in memoria acelu erou si martiru!

Acésta serbare s'a facutu fara neci o anuntiare publica, fara neci o larma, precumu de ordinariu se face la ori-ce serbare, ci prin simple invitari intre membrii societatii si intre particularii cari s'au asociatu la idea, si cu tóte astea serbarea lui Tudoru Vladimirescu a fostu la inaltimea ei: poporulu, care venise, atátu d'in capitala cátu si d'in satele de prin pregiuru, se asiste la serbarea, in care ánime tinere i-au adusu aminte de liberatorii lui d'in sclavi'a fanariotiloru si d'in proletariatulu ciocoloru, acestu poporu, care facea fastulu serbarii, n'a fostu adusu decâtu prin instinctulu ánimei, prin chiamarea simtimentulu de recunoscintia cátra eroulu si martirulu patriei.

Se ne abtinemu inse dela reflexiuni particulare, pentru a face o dare de séma asupra consistintiei acestei serbari.

Urcandu délulu Cotroceniloru, privirea ti era oprita de aspectulu imposantu alu unui umbrariu, construitu pe platoulu d'in drépt'a sioselei ce duce la monastire. Umbraculu in sine era modestu, inse decoratu cu verdétia si ornatu cu stégurile nationale avea cea mai frumoasa aparintia. Interiorulu acestui umbrariu era ocupatu in centru de o tribuna, d'asupra careia se aflá portretulu lui Tudoru Vladimirescu, ornatu cu o coróna de flori. Acestu portretu era d'in cele editate de dn. maioru Papazoglu si essactitatea figurei ce representá se camu banuia, inse lipsa unui portretu, care se represente cu fidelitate imaginea eroulu romanu dupa tóte amenuntele ce dau asupra i cronicele si diferite memoriale scrise de contemporani, lipsa care s'a simtitu de toti asistentii, trebuia

*) In Manuscriptulu copiatu dupa alu lui Kemény si reproduxu acilea; la fiacare comuna este adausa câte una littera minuscula dupa alfabetulu latinescu dela a pâna la i, cu scopu firesce, cá numele antice ale acelu comune se se traduca si arate cu numele loru de astadi, ceea ce inse in copia lipsesce. Póte fi cá acea aratare a lipsitu si la Kemény. Red.

**) In 6/18 Iuniu 1871.

se fia implinita, si suntemu datori se multiamimu dlui maioru Papazoglu, care procurandu acelu portretu a inlaturatu o lipsa, ce s'ar fi simtitu si mai multu.

La 10 óre serbarea s'a inceputu printr'unu servitiu religiosu, oficiatu de patru preoti: s'a chiamatu binecuventarea cerului asupra junimei, care 'si-a adusu aminte de eroii patriei, si s'a rugatu a-totu-potentele a face memori'a acestora se fia eterna intre romani. Dupa servitiulu divin, dn. N. A. Popovici, membru alu societatii, recità dupa tribuna urmatórea rugatiune, compusa in versuri de distinsulu poetu romanu Lapedatu.*)

Dupa acésta dn. Hajdeu, presiedintele societatii, pronuntia unu discursu fórté bine simtitu si pe care speramu a-lu poté publicá intr'unulu d'in numerile viitóre. Apoi se sucese dn. Misailu, unulu d'in vicepresiedintii societatii. Dlui facù cu multa eruditiune istoriculu revolutiunii dela 1821, produse acte autentice despre scopulu lui Tudoru Vladimirescu candu s'a ridicatu pentru a purifica romanismulu de fanarioti si de ciocoi, si aratà cumu eroulu isi repuse viéti'a, suferindu celu mai cumplitu martiru. Dnii G. Tocilescu si N. Scurtescu, cari se urcara la tribuna dupa dn. Misailu, vorbira in generalu despre caracterulu serbarii si despre insemnatatea ei si aratara motivulu pentru care, d'intre eroii patriei, s'a alesu pentru o serbare nationala anume Tudoru Vladimirescu. Vení apoi rendulu 'elocintélui si eruditulu june Grigorie Tocilescu, care facù o disertatiune istorica ce s'aru poté numi „Apoteos'a lui Tudoru Vladimirescu.“ Toti acesti juni oratori, d'inpreuna cu dd. Hajdeu si Misailu — cari de si suntu mai in vîrsta, au inse ánim'a totu asia de juna cá si acelora ce 'i-au urmatu la tribuna, — fura ascultati cu cea mai perfecta luare aminte si intempinati cu aplause unanime.

Music'a gardei nationale, sub intielegintea directiune a dlui capelumaistru Cratovilu, a essecutatu in intervalulu sucederii oratorilóru diferite arie nationale.

La doue óre, dupace s'au terminatu discursurile ocasionale, o agape intruní pe toti asistintii, cari ocupa doue mese, ce erau intinse in umbrariu. Unu venerabilu preotu binecuventà més'a si ospetii incepura gustarea. Veni rondulu tósteloru. Aci ne fù greu a tiene séma despre toti càti se sucesera si se intrecura in a face urari romanismulu si memoriei diferitiloru eroi si martiri ai patriei. Vomu aminti numai, cà neci o idea nationala, neci unu patriotu romanu, care a luptatu pentru independintia nationala, n'a fostu omisu in urarile, ce s'au facutu cu ocaziunea tósteloru.

In tempulu mesei mai multe dantiuri si hori na-

tionale fura intinse de càtra junii tierani si tierance, cari jucau cu unu entusiasmu aprinsu de cantecele nationale, fórté bine essecutate de music'a gardei.

Serbarea durà pàna la 6 óre sér'a, candu fù inchiaieta prin declamarea unei poesie nationale de dn. T. Radulescu si prin câteva cuvente d'in partea dlui Misailu. Ea inse s'a continuatu pàna la 7, trecute in dantiuri nationale si in cea mai mare veselia, candu atunci dn. Satmari, invitatu de comitatulu organizatoriu alu serbarei, veni de fotografia frumosulu aspectu, ce infatiosia acésta serbare, care càtra séra luà unu caracteru d'in cele mai originale prin presentia unei imense poporatiuni dela tíera in costumu nationale. Astfeliu serbarea acésta va fi vediuta nu numai de cei presenti, dar si de natiunea intréga!

Vomu inchieia acésta dare de séma, in care n'amu potutu descrie decàtu fórté palidu entusiasmulu si fastulu imensu alu acestei serbari, esprimendu speranti'a, cà serbarea memoriei lui Tudoru Vladimirescu va luà locul ce merita intre datinele nationale, si cà societatea „Romanismulu,“ serband'o in fia-care anu, o va face d'in ce in ce mai demna de eroulu, in acaruia memoria se dedica, si va angagia posteritatea cá se conserve o asemonea marétia si nationala serbare.

B. P. R.

Unu casu fiorosu d'in primele dile ale imperatiei lui Napoleonu III. in 1852.

Fugitululu dela Lambessa.

(D'in memoriale lui Griscelli.)

Acumu dupace domnia lui Napoleonu III. caditù prin evenimentele cele mai neasteptate si infricosiate, facemu si noi locu acestei schitie, una d'in miie, d'in care se vede, prin ce midiulóce ajunse acestu Napoleonu la tronu si ce pericole avea elu se infrunte. Red.

Era in Decembre 1852, candu contele Valevski, pe atunci ambasaduru in Londra, trimise imperatului Napoleonu o depesia cifrata, in care 'i facea cunoscutu, cà unu asia numitu Kelch ar fi scapatu d'in prinsórea dela Lambessa si cà voiesce se se intórca la Paris, cu scopu cá se assassine pe imperatulu. Acesta indata chiamà la sine pe prefectulu politiei, 'i arata depesia si cerù dela elu unu agente circumpectu, leale si energicu. De si eu pe atunci eram inca unu noviciu in vocatiunea mea — cá agentu secretu alu politiei, — totusi Pietri me designà pe mine cá pe acelu individu, care ar posede calitatile cerute, si imperatulu ordonà cá in sér'a aceea se me conduca in oper'a cea mare, cà-ci elu voiá se'mi vorbésca in intreacte.

Prefectulu me chiamà la sine si'mi impartasí cestiunea. Eu scoseiu o strigare de bucuria, dupa aceea me apucà o ametiela momentana si sangele mi

*) Acésta rugatiune in versuri la noi acilea nu se póte reproduce. A se vedé in Telegrafulu d'in Bucuresci si in Column'a lui Traianu Nr. 23.

se urcă în ochi că totu-deauna candu aveam se întreprindu ceva, unde avea se curga sange.

— Ce ai? me întrebă Pietri.

— Nemica — érași 'mi este bine, respunsei. Dara la ocașiunea acésta va curge sange.

De séra, dupa finea actului antaiu, Pietri si eu furamu condusi în logea imperiala. Candu trecui pre langa imperatés'a, ce ocupá împreuna cu dómna de Bassano la locurile anteriori, densa întrebă: „Cine este domnulu acela ce au intratu cu prefectulu?“

— Elu este unu corsicanu! respunse maresialulu Vaillant, care siedeá cu generalulu l'Espinasse inapoia logei.

— Elu trebuie dara se aiba unu stiletu la sine, díse imperatés'a si unu risu tare continuá dupa acésta reflessiune. Noi, imperatulu, prefectulu si eu — ne retraseramu pe terassa, care forméza coltiulu stradei Rossini si alu stradei Lepelletier. Ajunsi acolo, imperatulu siediú si comandá se 'i urmamu esemplulu dícendu:

— Giscelli, 'mi pare tare bine că esti unu corsicanu. Toti barbati acelei insule au fostu în toti timpii devotati familiei mele. Domnulu Pietri, care se interesésa fórte tare, de Dta, mi-a spusu că Dta pre langa devotamentulu ce'lu ai pentru mine, mai împreuni si agerime de ochiu si energia. La servițiulu ce voimu se t'lu concredemu, te vei folosi de acesteá calitati, că-ci este vorba despre unu anume Kelch, care vine d'in London cu intentiuni culpabili si care trebuie panditu în totu momentulu cu cea mai mare atentiune, pentru că se ne convingemu déca scirile ce le avemu despre densulu sunt adeverate séu nu. Capulu lucrului este, de a'lu descoperi si a nu'lu perde d'in vedere. Indata ce'lu vei fi aflatu, trebuie se mi'lu arati si se astepti comandele mele.

F'ara se fiu dísu unu cuventu, eu ascultasemu cele díse. Era pentru prim'a óra că fostulu pastoriu corsicanu se aflá în presentia unui capu încoronatu. Indata ce observaiu că imperatulu terminase, respunsei:

— Sire! 'mi va fi prea usioru de a'lu descoperi; déca domnulu prefectu 'mi va incredintia actele despre acestu omu, apoi atuncea voiú sci că unde locuesce, ce fisionomia are si cu cine ambla.

— Prea bine, díse Pietri, la acésta nu reflectasemu.

— Dara că se ve aratu pe acelu omu, acésta Sire, nu vi ó pociu promite, continuai eu.

— Si pentru ce nu? întrebă imperatulu.

— Pentrucá déca Kelch se va apropia de Maiestatea vóstra, înainte de a vi'lu fi potutu arata, eu ilu voiú assasina.

Prefectulu rise, éra Napoleonu díse: „Drace — acestuia 'i este de graba!“

Dupa aceea se întórse cătra Pietri si 'i comandá se 'mi dea 1000 de franci si se 'mi puna la dispositiune tóte de câte voiú avea trebuintia.

— Voiú provocá si pe Fleury, mai adaose elu,

pentru că se 'ti puna la dispositiune cai si trasura, care 'ti sunt necesarie. Maine la doue óre voiú parasi castellulu si voiú calari in paduricea de Boulogne.

Astfelu se terminá prim'a mea convenire cu Napoleonu III., pe care mai tardú aveamu se 'lu vediú de atâtea ori in apropiere. Me gandému la unchiulu meu, la pastoriulu, cumu s'ar fi bucuratu se me fia potutu vedé, cumu vorbeam eu cu Napoleonu in midiuloculu acelu demnitari si corifei pe cari ii posede Franci'a in arte si in scientie.

Dupace Maiestatile parasira teatrulu, Pietri si eu 'i acompaniamu până in Tuilerii, dupa aceea ne duseramu la prefectura, unde ne platira 1000 de franci si ceruramu actele ce se referiau la Kelch, pe care ni le si dede Ballestrino, siefulu politiei cetatienesci. Pietri ii dede se pricépa, că imperatulu voiesce se agratieze pe Kelch.

— A'lu agratia? eschiamá Ballestrino. Pe omulu acela! Elu este celu mai periculosu vagabundu, ce amu cunoscutu vreodata. In diu'a aceea in care fu prinsu pe baricad'a dela Port'a St. Martin, abea au fostu de ajunsu 14 agenti pentru că se'lu póta tiené, au trebuitu se'lu lege. Elu este unu Hercule!

Foiletandu prin acte, cetiiu urmatóriele: „5' si 7“, ó statura herculica, omu periculosu, locuesce la fratele seu strad'a de Trancy in Vaugirard — merge adesea la Desmaret, la unu otelieru totu in acea strada si face curte ficei aceluia.“ Cu aceste deslusiri si provediutu cu acei 1000 de franci, me dusei acasa si me aruncaiu inbracatu pe patu. Se facusera 3 óre si eu trebuiam se me ducu de tempuriu in strad'a Trancy, pentru că se vediu pe Kelch, séu se audiu ceva despre elu.

La 6 óre, de si era in Decembre, stám inaintea casei fratelui seu si ó observamu. Camu pe la 7 óre esí ó copila tenera in usia, strigá unui comisionariu — espresu — si 'i predete ó scrisóre, facéndu observatiunea, că se ó predea singuru mumai aceluia, cătra care era adresata. Acésta mi se parú demnu de a fi observatu. Eu urmariu deci pe comisionariu, care trecú preste totu Parisulu si se oprí numai in Menilmontant inaintea unei case burgese. La tragerea lui de clopotielu esí unu barbatu, Kelch insusi, primí scrisórea si díse aducatoriului: „Multiamescu, voiú veni indata. Voiú fi inca inaintea Dtale acolo.“ Si intru adeveru elu indata esí cu pelari'a pe capu, merse pe strad'a Menilmontant in diosu până la Boulevardulu du Temple 'si luá unu fiacaru, care 'lu duse preste boulevarduri, preste piati'a Concordiei etc. până la Vaugirard. Indata ce caruti'a se oprí inaintea casei, intrég'a familia apparú in usia si imbratiosia pe nou venitulu. Dupa aceea elu intrá si fiacaru lu trimisu inapoi.

Camu preste vreo 2 óre elu esí cu fratele seu si se duse cu elu in strad'a de Trancy Nr. 13 la Desmaret. Si aicea elu fu primitu cu mare bucuria. Fiic'a d'in casa nu se despartia de elu, si beú in-

preuna cu cei doi frati caféu'a, pe candu eu mancamu unu cotelettu ce'lu platisemu inainte.

Dupace 'si beusera caféu'a parasira pe Desmaret si se dusera in capulu eliseicu la Cremieux, la unu imprumutatoriu de cai. Acolo ambii frati se despartira si eu audiui cuventele ce le dîse fugitul: „Politi'a lui Napoleonu este cu multu mai prósta, decâtu cá se me póta prinde. Ea me crede in Anglia pe pelea de ursu. Este de prisosu cá se dormu la Girard. Voiu vení la tine si voiu remané preste nópte acolo. Nu te teme de nimica! La revedere deci de séra.“

Sermanulu omu — elu nu presimtiá, cá cuventele lui sînt audite de unu agentu ce este specialu insarcinatu cu suprapreveghierea lui, si cá preste puçinu elu va avea ecuivoc'a onóre de a'mi sta facia in facia.

Candu vediuu cá Kelch apare calare inaintea casei lui Cremieux si cá 'si dirige calulu spre Tuilerii, a-lergaiu in strad'a Montaigne, unde se aflau grajdurile imperatesci, lasaiu se'mi puna siéu'a pe unu calu, apoi calare apucaiu spre piati'a Concordiei, unde spre mai marea mea bucuria zariu pe omulu meu cumu elu, unu calaretiu perfectu, mesura cu calulu seu de rassa nobila, piati'a in tóte directiunile.

Punctu la 2 óre imperatulu, colonelulu Fleury si capitanulu Merle apparura in piatia, venindu d'in strad'a Rivoli. Kelch, care se aflá pe cealalta parte vení in galopu in aceea directiune. Eu me tineamu inapoia lui asia, in càtu capulu calului meu atingea spatele la alu lui. Cu stang'a tîneamu frenele calului meu, cu drépt'a manerulu stiletului meu. Dara Kelch neci nu se miscà, candu trecù imperatulu.

De aci imperatulu calarí in galopu pàna la arculu triumfale. Mai multu de 30 calareti, intre carii erau Kelch si eu, 'i urmaramu pàna la laculu d'in paduricea de Boulogne. Acolo se pareá cá imperatulu voiesce se se retraga dela privirea multimei curiose si calarí éra si in galopu pàna la pórt'a Maillot. De acolo merse in pasiu pàna la podulu dela Neuilly; dupa aceea ne reintórseramu prin parculu dela Monceau si prin acelu alu suburbei St. Honore, indreptu la Tuilerii. Kelch ne parasí in strad'a dela Paix.

Nu voiescu se istorisescu tóte acelea incidente, care mi se presentara in decursu de patrusprediece díle ale supraveghierei mele. Voiescu uumai se amintescu, cá pe Kelch nu'lu pierdeam d'in vedere; eu am mancatu la aceasi mesa cu elu; am beutu in aceasi chilia cu elu, calare, in carutia, pe diosu eu eram necontentu in urm'a ucigasiului, care era preocupatu cu multu mai multu de planurile sale, de càtu se fia potutu observa, cá elu este supraveghiatu. Tóte scrisorile pe câte le primea elu dela London si care le trimetea elu acolo se desfaceau, se citeau si dupa aceea era trimese la adres'a loru.

Imperatulu, care in decursulu acelu díle me chiamase mai de multe ori la sine, me ordonà pe 14 demanétia in cabinetulu seu. Pàna ce me aflamu

acolo aparù Pietri cu o scrisóre a lui Kelch adresata la Londonu, in care elu relata, cá in doue díle imperatulu va fi mortu. Cu tóte cá Pietri se rugà cá se'i fia permis a aresta indata pe assassinulu, imperatulu nu se invoi la acésta, si 'mi ordonà cá pentru escursiunea, ce avea se fia la 2 óre, se 'mi schimbu calulu.

Totu pe tempulu acesta Kelch, care portá o ca-ciulitia, ciobóte cavaleresci si o blusa verde, subtu care se pareá cá elu ascunde ceva, lasà se 'i aduca calulu pe piati'a Concordiei si calari in galopu, candu sosi imperatulu si Fleury spre densulu. Acestia se indreptara spre Avenue de l'Etoile si lasara tóta libertatea cailoru loru. Eu mai avuiu inca atàta tempu cá se strigu jocheiloru, cá se remana càtu se póte mai aprópe de imperatulu si se nu lase pe nimenea se le ésa inainte. Dupa aceea se incepù in paduricea dela Boulogne o calaritura selbateca, muri, ape, alee, lacuri fura incungiuurate de câte trei ori in galopu. Acei ce se preambiau si ne vedeau cumu sburàmu pe dinaintea loru, credeau cá imperatulu este beatu séu cá si-ar fi esitu d'in minte.

O, nu, nu era neci una neci alta; dara Napoleonu încercá o frica intemeiata pentru viéti'a sa. Dupa o calaritura de trei óre ne întórseramu prin pórt'a Maillot in cetate, ne indreptaramu cãii albi de spuma prin Avenue de l'Etoile. Candu mergeamu in diosu prin Avenue de l'Etoile, observaiu cá calulu lui Kelch nu voiá se mérga mai departe. Indesiertu 'lu tracta elu cu pintene si cu biciulu. La privirea acestui calu nu me mai potui retiné a face unu ce neprecugetatu si temerariu. Deteiu ambii pinteni calului meu, trecui pe dinaintea imperatului, ilu salutaiu si strigaiu: „Napoleonu se traiésca pentru totu-deauna! Sicariulu este invinsu!“

Imperatulu se întórse cu capulu si candu vediu departe inapoia sa pe assassinulu mituitu, imi demandà se 'i urmezu in Tuilerii. Ajunsi in cabinetulu lui, inca scaldatu in sudori deschise unu scriniu si 'mi dete 5000 de franci si dîse: „Repaosézate. O se mai avemu trebuintia de Dta! Si trimetemu pe Pietri!“

Preste una ora vení Pietri in locuinti'a mea, me desteptà si 'mi ordonà: a vení pe la mediu de nópte la elu.

La óra ficсата me presentaiu si nu puçinu me miraiu vediendu 40 de politiciani, pe cari siefulu politiei voiá se mi'i dea de ajutoriu, pentru cá se pociu prinde pe Kelch. Dupa o desbatere lunga, in fine m'am invoitu cá se iau pe trei inisi cu mine, si adao-seiu, cá nu mi-ar trebui neci unulu, déca aru fi vorba cá se dau pe Kelch mortu in man'a politiei.

Herbert, Letourneur si eu parasiram cabinetulu prefectului, cu porunca de a prinde pe culpabilulu, mortu séu viu. Punctu la 6 óre — era o Vinere, pentru mine unu semnu bunu! — ajunseramu la Desmaret, unde „omulu nostru“ 'si bea in tóta diu'a absintulu seu. Elu inca nu era acolo, si noi ordonaramu unu prandiu pentru 6 persóne. La 8 óre

vení unulu anume Morelli, care alergase dela Londonu, spre a fi de fatia la attentatulu planuitu asupra imperatului. Elu intrebà pe Desmaret despre Kelch si 'i se response, cà acela va vení la 9 óre. La óra numita, elu intr'adeveru se si infatiosì. Pe candu elu 'si bea absintulu seu, demandaiu lui Letourneur se prinda pe Morelli; Herbert si eu ne aruncaramu asupra lui Kelch. Dara de si noi eram doui, elu totusi ne scapà, alergà prin sal'a de mancare, prin salonu si prin chiliele laterali si sàrì prin feréstra intr'o curte. In murulu ce incungiurá acésta curte se aflá o usia, si Kelch pe ací era se ne scape, veghiarea si ostenéla de 14 díle pe ací era se fia indesiertu. Dara era Vineri si cas'a lui Desmaret purtá numerulu 13 — eu mi avusesemu si semnulu meu indatinatu; — trebuca dara se curga sange! Usi'a aceea era inchisa, si candu Kelch observà acésta, si candu 'si dícea, cà crim'a lui este descoperita, elu cá unu barbatu cu curagiu voiá se 'si vendia viéti'a càtu se potea mai scumpu. Elu se oprí si scóse unu pistolu — distanti'a nóstra era camu 30 de pasi — eu inca 'mi aveamu pistolulu meu in mana, ambele descarcaturi au cadiutu intr'unu momentu. Elu cadiù, glontiulu meu 'i intrase prin nasu, ochiu si urechi'a drépta si esise prin urechi'a stanga. Alu lui siuerase pe langa urechea mea cea stanga. Morelli complicele lui vení fugindu, candu audí puscaturile, si sarí in curte. Cu alu douilea pistolu alu meu 'i sfaramaiu umerulu stangu.

La 10 óre comisarii revolutiunei se aflau in curtea prefecturei. Pietri 'mi cadiù in gùtu si alergà in Tuilerii, unde tóta lumea astepta chiaru si ministrii cu inpatientia finitulu acestui primu attentatu. Imperatulu me chiamà inca in diu'a aceea si 'mi dete 10,000 franci, domnulu Maupas 'mi dete 1000 de franci si Pietri mai adaose la suma ce mi-o dedese, inca 1500 franci. Imperatés'a luà pe fiic'a mea la sine si o trimese in monastirea dela Ivry, unde avea se fia crescuta pe spesele imperatesei pàna la alu 18-lea anu. Toti ministrii voiau se me vedea si se 'mi gratuleze.

In cealalta dí me chiamà ministrulu de interne Persigny si prefectulu politiei in camerele imperatului si acolo in presentia adjutantului serviente, generalulu Montebello, 'mi disera, cà de astadi incolo sunt incredintiati cu ingrijirea asupra sigurantiei personale a imperatului, si cà am de a'lu insocí pretutindinea, in Franci'a si in tíera streina, numai in camerele private d'in castelu ale imperatului nu — unde nu 'i este ertatu nimenui a intra, déca nu este chiamatu de elu insusi. In caletorii, care se voru face prin departamente, politia si gendarmeria va sta suptu ordinulu meu si prefectii voru primi instructiunile relative. Ani intregi amu fosta in postulu acesta.

Acuma sunt in strainatate si in miseria. Nime-ne se nu'mi dica, ca Bonapartii sunt nemultiamitori!

Trad. de Ieronimu G. Baritia.

Nr. 134—1871.

Protocolulu siedintiei estraord. a comit. asoc. trans.

tinute in 20. Iuni c. n. 1871 sub presidiulu dlui vicepresiedinte Iacobu Bolog'a, fiendu de facia domnii membrii P. Dunc'a, P. Manu, I. Tulbasiu, Z. Boiu, I. V. Rusu, Vis. Romanu, V. Ardeleanu si I. Cretiu.

§ 87. Dn. vicepresiedinte aduce la cunoscintia, cumu-cà a primitu o scrisória dela Ecs. sa dn. presiedinte alu asoc. trans. Lad. Bas. Popu, d'in carea a aflatu cu bucuria, cà starea sanetatiei Ecs. sale, s'ar fi intorsu mai spre bene, cu tóte aceste, nefiendu inca deplinu restauratu, dupa consiliulu mediciloru, va trebui se mérga undeva la bai (scalde) la Elb-patak, ori aiurea, si d'in asta cauza, póte se fia inpedecatu de a participá la prosima adunare generale.

Incunoscintia, cà Ecs. sa dn. presiedinte se afla in stadiulu reinsanatosiarei, se iea spre inbucuratória scientia, si comitetulu 'i oréza d'in tóta ànim'a, cà starea sanetatiei sale se se restaureze pe deplinu, cà astfelu se póta conduce viitóri'a adun. gen.

§ 88. Comisiunea esmisa in siedinti'a dela 2. Maiu a. c. §. protoc. 61, cu scopu de a compune unu proiectu pentru regularea uniforma a manipulatíunei interne, pre la despartimentele cercuali, careia se predasera, cá materialu si proiectele de instructiune si de formularia in acésta materia, trimese dela comitetulu despart. cerc. alu Belgradului (VIII) raportéza prin referentele seu Vis. Romanu, cà comisiunea afla de laudabila si corespundietoria idea comitetului despart. cerc. alu Albei-Iulie si este de accordu cu elu in privinti'a instructiuniloru si formularialoru, propuse de densulu, care prin urmare a usiuratu fórtu multu problem'a acestei comisiuni.

In convictiune, cà atare dispusetiune tende la promovarea scopului asociatiunei nóstre, la crescerea indemnului si emulatiunei nobile, si la inmultirea participantiloru asoc. nóstre, comisiunea propune:

I. A se tiparí in numeru corespundietoriu, si a se emite si introduce pre la tóte despart. cerc. ale asociatiunei, cele doue instructiuni si trei formularia, proiectate de numitulu comitetu cercuale, inse cu modificatiunile indigitate in raportulu comisiunei sub p. 1, 2, 3, 4, 5, 6 si 7.

II. Pentru uniformitate si economia se nu se mai tiparésca alte formularia de cuietantii, ci in totu loculu, unde se inscriu membrii si se facu contribuii, prin urmare si la comitetulu centralu de aici, resp. la cassariulu si secretariulu asoc., se se folósésca registrulu B. pentru inscrierea si cuietarea contribuiiloru de ori-ce natura, care apoi d'in candu in candu, se se predea comitetului centralu. De aceea comisiunea mai propune:

III. Cá formulariale de cuietantie in registrulu B. se se compuna tóte intr'unu modu, care inse se corespundia la tóte impregiurarile. — Spre acestu scopu comisiunea presentéza unu conceptu de cuietantia. In fine:

IV. Comisiunea propune, cá se se descopere comitetului cercualu d'in Alb'a-Iuli'a recunoscintia in scrisu, pentru zelulu si interesarea sa via in afacerile asoc.

Presidiulu pune la discussiune in ordine propunerile amentite :

a) Propunerea de sub I. dupace cestionatele instructiuni pentru agenturile comunale si comitetele cercuali, s'au desbatutu d'in § in §, s'a primitu cu unanimitatea, in sensulu modificatiuniloru, facute do comisiunea respectiva sub p. 1, 2 si 3. Asemene s'a adoptatu pre langa unele modificatiuni stilistice, propuse de comisiune, si formulariale, respective consemnarea A. si registrele B. si C. (p. 4—7).

b) Propunerile comisiunei de sub p. II. si III. se primira cu unanimitate fara desbatere.

c) Éra propunerea comisiunei de sub p. IV. dupa discussiune se primi fara de a se acceptá si aditamentulu, facutu de cátra dn. asessoriu cons. Boiu, cá adeca specialmente, se se esprime recunoscintia si multiamita acelui membru alu susu-numitulú comitetu cercualu, care a elucratu amentitele proiecte de instructiune si formularia. Secretariatulu se insarcinéza a redactá actele, conformu conclusului acestuia, si apoi a ingrigi de tiparirea si espedarea acelora, pre la respect. despart. cerc. ale asociat.

§ 89. In nesu cu conclusulu d'in §. precedente (83) secret. II. aduce inainte cestiunea, cá óre nu s'ar poté amaná tiparirea instructiuniloru si formalialorú amentite, pana dupa adunarea generale, carea e aprópe, candu totu-odata s'ar poté preliminará si spezele recerute.

Acesta cestiune da inse la discussiuni: dn. Romanu fiendu convinsu pre deplinu, cumu-cá adunarea gener. va aprobá spezele justificate si facute spre promovarea intereselorú si scopurilorú asoc., propune cá actele cestionate se se tiparésca si espedeze pre la locurile destinate, fara de neci o amanare. D'in contra dn. Z. Boiu propune, cá se se amane tiparirea acelora, pana dupa adunarea gen. prosima, provedienduse totu-odata in bugetulu, efaborandu d'in partea comitetului, o suma corespundietória spre scopulu atinsu. Continuanduse discussiunea, dupace si d'in partea presidiului se dederá deslusiri, relative la urgenti'a tiparirii actelorú d'in cestiune, propunerile amentite submitenduse la votu, comitetulu adoptá cu majoritate de 6 voturi contra 2, propunerea dlui Vis. Romanu.

§ 90. Punenduse dupa acéa la discussiune cestiunea, cá in câte ecsemplaria se se tiparésca adeseori amentitele acte, se decide precumu urméza: instructiunea pentru agenturile comunale se se tiparésca in 1000 ecsemplaria, instructiunea pentru comitetele cerc. in 200 ecs., consemnarea A in 2000 ecs., registrulu B in 2000 ecs. si registrulu C in 500 ecs.

§ 91. Dn. control. Vas. Ardeleanu presentéza 2 conturi sunatorie despre 30 fior. v. a. cá pretiulu procurarei a loru doue diuarie (unu diuaru de subscriptiuni

si unu diuaru de cassa), destinate pentru inscrierea ofertelorú incurende in favórea fondului de academia, cumu si pretiulu legarei acelora in legatura tare, deci propune asemnarea esolvirei aceloru conturi pre socotéla fondului de academia.

Propunerea priminduse, — esolvirea respectiveloru conturi se va asemná la cass'a asoc.

§ 92. Societatea Transilvani'a d'in Bucuresci impartasiesce regulamentul de concursu pentru 3 stipendia de câte 150—200 galbeni, create de aceeasi, pentru 3 teneri, ce voru asi continua studiale, pre la unele universitati d'in afara, cere, cá comitetulu asoc. dandu acelui regulamentu cea mai intinsa publicitate, totu-odata se primésca si examine petitiunile si atestatele respectiviloru concurenti, si acele, cu recomandarea d'in partesi, se le inainteze la comitetulu numitei societati, celu puçinu pana la 1. Sept. a. c. c. v. (Nr. 127) se decide, cá regulamentul cestionatu, se se publice in fóia asoc. si totu-odata se se postésca si celelalte diuarie romane alu reproduce in colónele sale. Terminulu pentru concursele, ce se voru trimete si adresá la comitetulu asoc. trans. se defige pre 15. Augustu a. c. dupa cal. nou.

§ 93. Petru Em. Prodanu, ascultatoriu la facultatea filosofica in Vien'a si stipendiatu alu asociat. prin scrisória sa d'in 18. Iuniu a. c. arata, cá d'in caus'a indelungatului seu morbu de peptu, se vede necesitatu a merge pentru cura la aeru de munte, deci spre acestu scopu róga pre comitetu, cá se binevoiésca ai liquidá si asigná rat'a atreia d'in stipendiulu seu anuale, apro-mitienduse totu-odata, cá restaurandusi sanatatea sdruncinata, nu va lipsi a corespunde oblegamentelorú sale de stipendiatu (Nr. prot. 133).

Se decide a i-se rescrie suplicantelui susu-amentitu, cumu-cá rata ceruta d'in stipendiulu seu anuale, numai atunci i-se va poté licuidá si asigna, dupace mai intaiu, in modu demnu de credintia, si va documentá prin atestatu medicescu, starea, feliulu si gradulu morbului, de care suferé.

§ 94. In fine se statoresce ordinea (programa) lucrarilorú pentru prosim'a adunare gen. a asociat. tienenda la Fogarasiu in 7. Augustu a. c. dupa cal. nou, si se decide publicarea aceleia in fóia asociat.

Verificarea protocolului siedintiei acesteia se concredé domniloru membrii P. Dunc'a, P. Manu si Vis. Romanu.

Sibiiu, datulu cá mai susu.

Iacobu Bologna,
vicepresied.

I. V. Rusu,
secret. II.

S'a cetitu si verificatu Sibiiu in 23. Iuniu 1871.

P. Dunc'a. P. Manu. V. Romanu.

Ad Nr. prot. ag. 136—1871.

CONSEMNAREA

membriloru ord. noui ai asociat. trans. pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu d'in despart. alu IV. inscrisi cu ocasiunea adunarei gener., a acesteia tiente in opidulu Mercurea la 30. Maiu st. n. 1871.

Tacs. dem. P. dipl. Laol.
fior. fior. fior.

I. Membrii ordinari.

Dimitrie Nedela, economu in Dobarceu	5	1	6
Nicolae Alemanu, preotu gr. or. in Toparcea	5	1	6
Nicolae Dobrota, preotu gr. or. in Poiana	5	1	6
Ioanu Prodanu, econom in Poiana	5	—	5
Ioanu Banu, docinte gr. or. in Poiana	5	1	6
Michailu Smigelsky, notariu com. in Ludosiu	5	1	6
Ioanu Lepadatu, notariu com. in Toparcea	5	1	6
Simeonu Branea, economu in Mercurea	5	1	6
Ioanu Ivanu, notariu com. in Aciliu	5	1	6
Iacobu Alemanu, economu in Toparcea	5	1	6
M. Toparceanu, preotu gr. or. in Apoldulu de diosu	5	—	5
Ioanu Lazaru, preotu gr. or. in Apoldulu de diosu	5	—	5
Elie Reu, economu in Ludosiu	5	—	5
Dim. Ivanu, economu in Apoldulu de diosu	5	1	6
Moise Luca, economu in Mercurea	5	1	6
Ioanu Flasieriu, economu in Mercurea	5	1	6
Nicolae Hociota, economu in Senghetinu	5	1	6
Elie Siufanu, ciobotariu in Mercurea	5	1	6
Simeonu Munteanu, economu in Ludosiu	5	1	6
I. Craciunu, preotu gr. or. in Apoldulu de susu	5	1	6

II. Membrii ajutatori.

Nicolae Toparceanu, docente gr. or. in Apoldulu de diosu	1	—	1
Moise Orascianu, economu in Apoldulu de diosu	1	—	1
Ioanu Orascianu, doc. gr. or. in Apoldulu de diosu	1	—	1
Ioanu Greava, docente gr. or. in Toparcea	1	—	1
Ioanu Greava, economu in Toparcea	1	—	1
Ioanu Opreanu, economu in Poiana	1	—	1
Georgie Reu, teologu gr. or. in Ludosiu	1	—	1
Ioanu Dragomiru, economu in Ludosiu	1	—	1
Moise Mutiu, economu in Ludosiu	2	—	2
Elie Chera, economu in Ludosiu	1	—	1
Timoteiu Popoviciu, negutiatoriu in Apoldulu de susu	2	—	2
Nicolae Cantoru, economu in Senghetinu	1	—	1
Nestoru Glasieriu, preotu gr. or. in Mercurea	1	—	1
Ioanu Sirbu, economu in Apoldulu de susu	1	—	1
Filipu Habeanu, economu in Bosu	1	—	1
Vasilie Miclea, economu in Bosu	1	—	1
Moise Scoarsta, economu in Apoldulu de diosu	1	—	1
Nic. Orascianu, economu in Apoldulu de diosu	1	—	1
Moise Scoarsta, economu in Apoldulu de diosu	1	—	1
Nicolae Bumbea, economu in Apoldulu de diosu	1	—	1
Nicolae Armeanu, docente gr. or. in Mercurea	1	—	1
Ioanu Luca, economu in Ludosiu	1	—	2
Georgie Olteanu, economu in Mercurea	1	—	1

Sum'a 125 16 141

Sibiu 25. Iunie 1871.

Dela secretariatulu asoc. trans.

Bibliografia.

A esitu de sub presa si se afla de vendiare la tipografi'a Curtii, Pasagiulu romanu in Bucuresci:

PRAVIL'A LUI MATEIU BASARABU VV.

tiparita dupa editia d'in 1645, formatu 4°, charthia velina. Pretiulu 24 lei nooi.

D'in scrierile dlui B. P. Hajdeu se mai afla de vendiare la administratiunea diarului Column'a lui Traianu:

Istori'a tolerantiei religiose in Romani'a: protestanti, catolici, mahomedani, lipoveni si evrei. Editiunea II. Pretiulu 2 lei nooi.

Razvanu-vođa, drama istorica in 5 acte in versuri. Edit. III. Pretiulu 3 lei nooi.

Trei evrei: Shylock, Gobseck si Moise; studiu literariu. Pretiulu 1 leu nou.

Talmudulu, cá profesiunea de credintia a poporului israelitu; studiu filosoficu. Pretiulu 1 leu nou.

Industri'a nationala fatia cu principiulu concurentiei; studiu politico-economicu. Pretiulu 1 leu nou.

Cine le iea deodata, pretiulu totalu este 6 lei n., ér pentru Transilvani'a 3 fiorini.

D'in Lumin'a, Luc'a Stroiciu, **Portretulu lui Tiepesin, Satirulu, Traianu etc.** nu mai sunt ecsemplarie de vendiare.

Numai vreo câteva au mai remasu d'in editiunea I. **Ionu-voda celu cumplitu,** cu unu portretu si 10 gravure, aprópe 300 pag. Pretiulu 7 lei nooi, ér pentru Transilvani'a 3 ½ fiorini.

Column'a lui Traianu, tom. I., 62 cóle mari in fol. Pretiulu 3 galbeni.

Au esitu de sub tipariu:

Opurile lui Caiu Corneliu Tacitu,

traduse de G. I. Munteanu, directoriu si profesoriu la gimnasiulu romanescu gr. or. d'in Brasiovu, membru alu societatei academice rom. d'in Bucuresci etc.

Date in tipariu sub auspiciile societatei academice dupa decessulu d'in viétia a traductoriului. Biografi'a lui G. I. Munteanu alaturata. Sibiu. Tipariulu tipografiei lui S. Filtsch (W. Krafft) 1871. 8° midiu-locu 39 ½ cole, séu 614 pag. si totusi pretiulu numai 2 fiorini 80 cr. séu 6 lei noi.

Acestu opu se póte trage prin tóte librariile d'in tiéra, cumu si de-a dreptulu dela redactiunea „Transilvaniei.“

(Venitulu curatu cátu se va potea scóte d'in pretiulu acestei carti, e destinatu de cátra societatea academica romana in ajutoriulu veduvei si alu orfanului remasu dupa repausatulu.)